Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

6 päivänä lokakuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Henkilöiden vapaa liikkuvuus – Työntekijät – Asetus (EU) N:o 492/2011 – 7 artiklan 2 kohta – Yhdenvertainen kohtelu – Sosiaaliset edut – 10 artikla – Koulua käyvät lapset – Direktiivi 2004/38/EY – 24 artikla – Sosiaaliavustukset – Asetus (EY) N:o 883/2004 – 4 artikla – 70 artikla – Erityiset maksuihin perustumattomat rahaetuudet – Siirtotyöläinen, jolla on huollettavinaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa koulua käyviä lapsia

Asiassa C-181/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen (Nordrhein-Westfalenin osavaltion sosiaaliturva-asioiden ylioikeus, Saksa) on esittänyt 14.2.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 25.2.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Jobcenter Krefeld – Widerspruchsstelle

vastaan

JD,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti R. Silva de Lapuerta, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev, A. Prechal (esittelevä tuomari), M. Vilaras, M. Safjan, P. G. Xuereb, L. S. Rossi ja I. Jarukaitis sekä tuomarit J. Malenovský, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, C. Toader, N. Piçarra ja A. Kumin,

julkisasiamies: G. Pitruzzella,

kirjaaja: yksikönpäällikkö D. Dittert,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 26.2.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Jobcenter Krefeld – Widerspruchsstelle, asiamiehenään S. Schwickert,

– JD, edustajanaan J. Kruse, Rechtsanwalt,

– Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller ja S. Eisenberg,

– Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna, A. Siwek-Ślusarek ja E. Borawska-Kędzierska,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Euroopan komissio, asiamiehinään E. Montaguti, B.-R. Killmann, J. Tomkin ja M. Kellerbauer,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.5.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 18 artiklan, työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta unionin alueella 5.4.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 492/2011 (EUVL 2011, L 141, s. 1) 7 ja 10 artiklan, Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77) 24 artiklan 2 kohdan sekä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (EUVL 2004, L 166, s. 1) 4 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Jobcenter Krefeld – Widerspruchsstelle (Krefeldin työvoimatoimisto – Oikaisuvaatimusten yksikkö, Saksa) (jäljempänä Jobcenter) ja JD ja joka koskee sitä, että Jobcenter on evännyt JD:ltä ja hänen molemmilta tyttäriltään Saksan lainsäädännössä säädettyjä sosiaalisen perussuojelun etuuksia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 2004/38

3 Direktiivin 2004/38 johdanto-osan 3, 4, 10, 16 ja 21 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(3) Unionin kansalaisuuden olisi oltava jäsenvaltioiden kansalaisten oikeusaseman perusta, kun he käyttävät oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun. Sen vuoksi on välttämätöntä kodifioida ja tarkistaa olemassa olevat yhteisön säädökset, jotka koskevat erikseen työntekijöitä, ammattitoimintaa harjoittavia henkilöitä sekä opiskelijoita ja muita työmarkkinoiden ulkopuolella olevia henkilöitä, jotta voidaan yksinkertaistaa ja tehostaa kaikkien unionin kansalaisten oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun.

(4) Jotta voidaan päästä eroon tästä alakohtaisesta ja epäyhtenäisestä tavasta käsitellä oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun sekä helpottaa tämän oikeuden käyttämistä, tarvitaan yksi säädös, jolla muutetaan työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1612/68 [(EYVL 1968, L 257, s. 2)] sekä kumotaan seuraavat säädökset: – –

– –

(10) Henkilöistä, jotka käyttävät oleskeluoikeuttaan, ei – – saisi aiheutua kohtuutonta rasitusta vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle oleskelun alkuvaiheessa. Tämän vuoksi olisi unionin kansalaisen ja hänen perheenjäsentensä yli [kolmen] kuukauden mittaiselle oleskelulle asetettava ehtoja.

– –

(16) Oleskeluluvan haltijaa ei saisi karkottaa niin kauan kuin hän ei aiheuta kohtuutonta rasitusta vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle. – – Työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja työnhakijoihin, siten kuin yhteisöjen tuomioistuin on nämä määritellyt, ei missään tapauksessa saisi kohdistaa karkottamistoimenpidettä, paitsi yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä.

– –

(21) Vastaanottavan jäsenvaltion olisi kuitenkin annettava päättää, myöntääkö se muille henkilöille kuin työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille tai sellaisille, jotka säilyttävät tämän aseman, tai heidän perheenjäsenilleen sosiaaliavustusta ensimmäisten kolmen oleskelukuukauden tai, työnhakijoiden osalta, pitemmän jakson aikana taikka toimeentulotukea opintoja varten, ammattiin johtava koulutus mukaan luettuna, ennen pysyvän oleskeluoikeuden saamista.”

4 Direktiivin 7 artiklan, jonka otsikko on ”Oikeus oleskella yli kolme kuukautta”, 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Unionin kansalaisilla on oikeus oleskella toisen jäsenvaltion alueella yli kolmen kuukauden ajan

a) jos he ovat työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia vastaanottavassa jäsenvaltiossa; tai

– –

3. Sovellettaessa 1 kohdan a alakohtaa unionin kansalainen, joka ei enää ole työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, säilyttää työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan aseman

– –

c) jos hän alle vuoden kestäneen määräaikaisen työsuhteen päätyttyä tai kahdentoista ensimmäisen kuukauden aikana joutuu asianmukaisesti rekisteröidyksi työttömäksi tahtomattaan ja ilmoittautuu työnhakijaksi asianomaiseen työvoimatoimistoon. Tällöin hän säilyttää työntekijän asemansa vähintään kuuden kuukauden ajan;

– –”

5 Direktiivin 14 artiklan, jonka otsikko on ”Oleskeluoikeuden säilyminen”, 2 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Unionin kansalaisella ja hänen perheenjäsenillään on 7, 12 ja 13 artiklassa säädetty oleskeluoikeus sikäli kuin he täyttävät näissä artikloissa säädetyt edellytykset.

– –

4. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, unionin kansalaista tai hänen perheenjäseniään koskevaa karkottamistoimenpidettä ei saa missään tapauksessa toteuttaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta VI luvun säännösten soveltamista, jos:

– –

b) unionin kansalainen on tullut vastaanottavan jäsenvaltion alueelle työnhakuun. Tässä tapauksessa unionin kansalaista tai hänen perheenjäsentään ei saa karkottaa niin kauan kuin unionin kansalainen voi esittää näyttöä siitä, että hän jatkaa työnhakua ja että hänellä on todellisia mahdollisuuksia löytää työtä.”

6 Direktiivin 2004/38 24 artiklassa, jonka otsikkona on ”Tasavertainen kohtelu”, säädetään seuraavaa:

”1. Jollei perustamissopimuksessa ja johdetussa oikeudessa annetuista nimenomaisista erityismääräyksistä muuta johdu, kaikkia vastaanottavan jäsenvaltion alueella tämän direktiivin nojalla asuvia unionin kansalaisia on kohdeltava jäsenvaltion kansalaisten kanssa tasavertaisesti perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla. – –

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, vastaanottavan jäsenvaltion ei tarvitse myöntää oikeutta sosiaaliavustukseen oleskelun ensimmäisten kolmen kuukauden aikana tai soveltuvassa tapauksessa 14 artiklan 4 kohdan b alakohdassa säädetyn pidemmän ajanjakson aikana muille kuin työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille taikka henkilöille, joilla säilyy tällainen asema, ja heidän perheensä jäsenille – –”

Asetus N:o 883/2004

7 Asetuksen N:o 883/2004 2 artiklan, jonka otsikko on ”Henkilöllinen soveltamisala”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan sellaisiin jossakin jäsenvaltiossa asuviin jäsenvaltion kansalaisiin, kansalaisuudettomiin henkilöihin ja pakolaisiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, sekä heidän perheenjäseniinsä ja heidän jälkeensä eläviin.”

8 Asetuksen 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Asiallinen soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan kaikkeen seuraavia sosiaaliturvan aloja koskevaan lainsäädäntöön:

– –

h) työttömyysetuudet;

– –

j) perhe-etuudet.

– –

3. Tätä asetusta sovelletaan myös maksuihin perustumattomiin erityisiin rahaetuuksiin, joista säädetään 70 artiklassa.”

9 Asetuksen 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Yhdenvertainen kohtelu”, säädetään seuraavaa:

”Henkilöillä, joihin tätä asetusta sovelletaan, on samat jäsenvaltion lainsäädännön mukaiset etuudet ja velvollisuudet kuin kyseisen jäsenvaltion kansalaisilla, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä.”

10 Asetuksen N:o 883/2004 III osastoon sisältyy 9 luku, jossa ovat kyseessä ”erityiset maksuihin perustumattomat rahaetuudet”. Tässä luvussa olevassa asetuksen 70 artiklassa, jonka otsikko on ”Yleisiä säännöksiä”, säädetään seuraavaa:

”1. Tätä artiklaa sovelletaan erityisiin maksuihin perustumattomiin rahaetuuksiin, jotka myönnetään sellaisen lainsäädännön perusteella, jossa sen henkilöllisen soveltamisalan, tavoitteiden ja/tai myöntämisedellytysten takia on piirteitä sekä 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta sosiaaliturvalainsäädännöstä että sosiaalihuollosta.

2. Tässä luvussa ’erityisillä maksuihin perustumattomilla rahaetuuksilla’ tarkoitetaan etuuksia,

a) joilla on tarkoitus antaa joko
   i) lisä-, korvaavaa tai täydentävää turvaa 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin kuuluvien riskien varalta ja joilla varmistetaan asianomaisille henkilöille vähimmäistoimeentulo ottaen huomioon kyseisen jäsenvaltion taloudellinen ja sosiaalinen tilanne, tai
   ii) yksinomaan vammaisten erityissuojelua ja jotka liittyvät läheisesti henkilön sosiaaliseen ympäristöön kyseisessä jäsenvaltiossa;

   ja

b) jotka rahoitetaan yksinomaan yleisten julkisten menojen kattamiseen tarkoitetuilla pakollisilla veroilla ja joiden myöntämis- ja laskemisedellytykset eivät ole riippuvaisia etuudensaajan maksuista. Maksuihin perustuvan etuuden lisänä myönnettyjä etuuksia ei kuitenkaan yksin tästä syystä ole pidettävä maksuihin perustuvina etuuksina;

   ja

c) jotka on mainittu liitteessä X.

3. Edellä 7 artiklaa ja tämän osaston muita lukuja ei sovelleta tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin etuuksiin.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitetut etuudet myönnetään asianomaisille henkilöille ainoastaan heidän asuinjäsenvaltiossaan sen lainsäädännön mukaisesti. Kyseiset etuudet antaa asuinpaikan laitos omalla kustannuksellaan.”

11 Asetuksen N:o 883/2004 liitteessä X, jossa luetellaan tämän asetuksen 70 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetut ”maksuihin perustumattomat erityiset rahaetuudet”, säädetään, että Saksan liittotasavallan osalta näihin etuuksiin kuuluvat ”työnhakijoiden perusturvaan liittyvät toimeentuloetuudet, paitsi jos kyseisten etuuksien osalta edellytykset väliaikaisen lisäosan myöntämiseksi työttömyysetuuden jälkeen täyttyvät (sosiaalilain II osan 24 pykälän 1 momentti)”.

Asetus N:o 492/2011

12 Asetuksen N:o 492/2011 johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”[Asetusta N:o 1612/68] on muutettu useita kertoja ja huomattavilta osilta. Sen vuoksi mainittu asetus olisi selkeyden ja järkeistämisen takia kodifioitava.”

13 Asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltion kansalaista ei työntekijänä saa kansalaisuutensa vuoksi saattaa toisen jäsenvaltion alueella kotimaisiin työntekijöihin verrattuna eri asemaan työ- ja palvelussuhteen ehtojen suhteen; tämä koskee erityisesti palkkausta, irtisanomista ja työttömyyden sattuessa paluuta saman alan työhön tai uudelleen työllistämistä.

2. Hänen on saatava samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden.”

14 Asetuksen 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos jäsenvaltion kansalainen on tai on ollut työssä toisen jäsenvaltion alueella, on hänen lapsillaan, jos he asuvat kyseisessä jäsenvaltiossa, oikeus osallistua peruskoulutukseen, oppisopimuskoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen samoin edellytyksin kuin tämän valtion kansalaisilla.

Jäsenvaltioiden on tuettava toimenpiteitä, joilla pyritään turvaamaan näille lapsille parhaat mahdolliset edellytykset osallistua tähän opetukseen.”

Saksan oikeus

15 Sosiaalilakien koonnoksen II osan (Sozialgesetzbuch Zweites Buch), sellaisena kuin se oli voimassa 22.12.2016 (BGBl. I, s. 3155) (jäljempänä SGB II) 7 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1) [1]Tässä osassa säädettyjä etuuksia saavat henkilöt, jotka

1. ovat täyttäneet 15 vuotta eivätkä ole vielä saavuttaneet 7a §:ssä tarkoitettua ikärajaa

2. ovat työkykyisiä

3. ovat vähävaraisia ja

4. oleskelevat vakinaisesti Saksan liittotasavallan alueella (työkykyiset etuudensaajat).

[2]Edellisestä poiketen etuuksia eivät saa:

1. – –

2. ulkomaan kansalaiset,
   a) joilla ei ole oleskeluoikeutta
   b) joiden oleskeluoikeus perustuu yksinomaan työnhaun tavoitteeseen tai
   c) joiden oleskeluoikeus perustuu yksin tai yhdessä edellä b alakohdassa tarkoitetun oleskeluoikeuden kanssa – – asetuksen – – N:o 492/2011 – – 10 artiklaan,

   eivätkä heidän perheenjäsenensä

3. – –

2) [1]Etuuksia saavat myös henkilöt, jotka asuvat samassa tarveyhteisössä työkykyisten etuudensaajien kanssa. – –

3) Tarveyhteisöön kuuluvat

1. työkykyiset etuudensaajat

– –

4. alle 25-vuotiaat naimattomat lapset, jotka kuuluvat edellä 1–3 kohdassa mainittujen henkilöiden kanssa samaan talouteen, edellyttäen, etteivät he tule toimeen omilla tuloillaan tai varallisuudellaan, vaan heidän toimeentulonsa turvataan etuuksilla.”

16 Unionin kansalaisten yleisestä liikkumisvapaudesta annetun lain (Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern), sellaisena kuin se oli voimassa 2.12.2014 (BGBl. I, s. 1922) (jäljempänä FreizügG), 2 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1) Vapaaseen liikkuvuuteen oikeutetuilla unionin kansalaisilla ja heidän perheenjäsenillään on oikeus tulla liittovaltion alueelle ja oleskella siellä tässä laissa säädetyin edellytyksin.

2) Unionin oikeuden mukaan vapaaseen liikkuvuuteen oikeutettuja henkilöitä ovat

1. unionin kansalaiset, jotka haluavat oleskella työntekijöinä tai osallistua ammatilliseen koulutukseen

1a. unionin kansalaiset, jotka hakevat työtä, enintään kuuden kuukauden ajan ja sen jälkeen vain niin kauan kuin he voivat esittää näyttöä siitä, että he jatkavat työnhakua ja että heillä on todellisia mahdollisuuksia löytää työtä

– –

6. perheenjäsenet 3 ja 4 §:ssä säädetyin edellytyksin

3) – – [2]Edellä 1 momenttiin perustuva oikeus on voimassa kuusi kuukautta, jos toimivaltainen työvoimatoimisto vahvistaa henkilön joutuneen tahtomattaan työttömäksi alle vuoden kestäneen työskentelyn jälkeen.”

17 FreizügG:n 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1) [1]Edellä 2 §:n 2 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettujen unionin kansalaisten perheenjäsenillä on 2 §:n 1 momentin mukainen oikeus, kun he saapuvat mainitun unionin kansalaisen mukana tai seuraavat häntä myöhemmin. – –

2) Perheenjäseniä ovat seuraavat:

1. edellä 2 §:n 2 momentin 1–5 ja 7 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden aviopuoliso ja avopuoliso ja kyseisten henkilöiden tai heidän aviopuolisonsa tai avopuolisonsa alle 21-vuotiaat sukulaiset etenevässä polvessa

– –

4) Vapaaseen liikkuvuuteen oikeutetun unionin kansalaisen lapset sekä vanhempi, joka on heidän tosiasiallinen huoltajansa, säilyttävät oleskeluoikeutensa, kunnes lapset ovat suorittaneet koulutuksen, myös unionin kansalaisen, josta heidän oleskeluoikeutensa johtuu, kuoleman tai maastapoistumisen jälkeen, jos lapset oleskelevat liittotasavallan alueella ja opiskelevat oppilaitoksessa.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

18 JD, joka on Puolan kansalainen, oli naimisissa Puolan kansalaisen kanssa, ja hänellä on tämän kanssa kaksi vuosina 2005 ja 2010 syntynyttä tytärtä. JD on asunut erillään puolisostaan vuodesta 2012 tai 2013 lähtien. Vuoden 2012 lopussa ja vuoden 2013 alussa kaikki perheenjäsenet asettuivat asumaan Saksaan. Molemmat tyttäret asuvat pääasiallisesti isänsä kanssa, jonka luona he ovat olleet kirjoilla vuodesta 2015 lähtien. JD:n vaimo muutti takaisin Puolaan vuonna 2016.

19 Tyttäret ovat käyneet koulua Saksassa 1.8.2016 lähtien.

20 JD on tehnyt maaliskuusta 2015 alkaen palkkatyötä Saksassa. Hän toimi lukkosepän apulaisena 6.3.–1.9.2015 ja sen jälkeen kokoaikaisesti tuotantotyöntekijänä 18.1.–31.10.2016. JD oli työkyvytön 4.10.–7.12.2016 ja sai tämän perusteella työnantajaltaan palkkaa 31.10.2016 saakka, jolloin hänen työsuhteensa päättyi, ja tämän jälkeen sosiaalivakuutuksesta sairauspäivärahaa 7.12.2016 saakka.

21 Hän sai työttömyyskorvausta 23.2.–13.4.2017 ja 12.6.–23.10.2017.

22 JD on 2.1.2018 lähtien työskennellyt uudelleen kokoaikaisesti.

23 JD ja hänen molemmat tyttärensä saivat 1.9.2016–7.6.2017 SGB II:n mukaisia sosiaalisen perussuojelun etuuksia eli JD sai täydentävää työttömyyskorvausta (Arbeitslosengeld II) ja molemmat tyttäret saivat sosiaaliavustuksia (Sozialgeld) (jäljempänä yhdessä pääasiassa kyseessä olevat toimeentuloetuudet).

24 Kesäkuussa 2017 JD haki itselleen ja tyttärilleen pääasiassa kyseessä olevien toimeentuloetuuksien maksamisen jatkamista. Jobcenter hylkäsi tämän hakemuksen 13.6.2017 tekemällään päätöksellä ja JD:n vaadittua tähän oikaisua pysytti sen 27.7.2017 SGB II:n 7 §:n 1 momentin toisen virkkeen 2 kohdan nojalla sillä perusteella, että JD ei ollut säilyttänyt työntekijän asemaa ja hän oleskeli Saksassa ainoastaan työnhakua varten.

25 JD ja hänen molemmat tyttärensä nostivat tämän jälkeen Sozialgericht Düsseldorfissa (Düsseldorfin sosiaaliturva-asioiden alioikeus, Saksa) kanteen, jossa he vaativat kyseisen päätöksen kumoamista ja Jobcenterin velvoittamista myöntämään heille pääasiassa kyseessä olevat toimeentuloetuudet 8.6. ja 31.12.2017 väliseltä ajanjaksolta (jäljempänä riidanalainen ajanjakso).

26 Kyseinen tuomioistuin hyväksyi kanteen 8.5.2018 antamallaan tuomiolla ja velvoitti Jobcenterin maksamaan vaaditut etuudet. Se katsoi, että vaikka JD ei tosin voinutkaan enää vedota riidanalaisella ajanjaksolla työntekijäaseman säilymiseen siten, että hän olisi voinut vaatia oleskeluoikeutta FreizügG:n 2 §:n nojalla, hänen oleskeluoikeutensa perustui hänen tyttärillään asetuksen N:o 492/2011 10 artiklan nojalla olleeseen oleskeluoikeuteen. On nimittäin niin, että koska nämä viimeksi mainitut asuvat ja käyvät koulua Saksassa, he voivat vaatia tässä jäsenvaltiossa työskennelleen entisen siirtotyöläisen alaikäisinä lapsina kyseiseen 10 artiklaan perustuvaa oleskeluoikeutta, joka on sitten perustana heidän isänsä oleskeluoikeudelle vanhempana, joka on heidän tosiasiallinen huoltajansa. Kyseisen tuomioistuimen mielestä (entisen) siirtotyöläisen lasten kyseiseen 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus koulunkäyntiä varten on itsenäinen ja riippumaton direktiivissä 2004/38 säädetyistä oleskeluoikeuksista. Niinpä se katsoo, että tämän direktiivin 24 artiklan 2 kohtaan sisältyvää sääntöä, jossa poiketaan tasavertaisen kohtelun periaatteesta sosiaaliavustusten alalla, ei sovelleta silloin, kun asianomaisen unionin kansalaisen oleskeluoikeus perustuu asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan. SGB II:n 7 §:n 1 momentin toisen virkkeen 2 kohdan c alakohdassa säädetty sosiaalihuollon etuuksien epääminen ulkomaalaisilta ja heidän perheenjäseniltään, joiden oleskeluoikeus perustuu asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan, ei siis ole unionin oikeuden mukainen.

27 Jobcenter valitti ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen kyseisestä tuomiosta 4.7.2018.

28 Tämä tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että kansallinen oikeuskäytäntö on jakautunut sen kysymyksen osalta, voidaanko direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdassa säädettyä sosiaaliavustuksia koskevaa poikkeussääntöä soveltaa suoraan tai analogisesti myös niihin unionin kansalaisiin, joilla on asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus ja jotka ovat hakeneet pääasiassa kyseessä olevien kaltaisia toimeentuloetuuksia, jotka ovat mainitussa direktiivin säännöksessä tarkoitettuja sosiaaliavustuksia.

29 Lisäksi Saksan lainsäätäjä on SGB II:n 7 §:n 1 momentin toisen virkkeen 2 kohdan c alakohdan antaessaan katsonut, että direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohtaa on sovellettava tilanteisiin, joissa unionin kansalaisilla on työnhakua varten myönnetyn oleskeluoikeuden lisäksi myös asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus, sen estämiseksi, että direktiivin 2004/38 säännöt menettävät sisältönsä ja että kyseisistä unionin kansalaisista aiheutuu kohtuutonta rasitusta vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle.

30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kuitenkin katsoo, ettei asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuvaan oleskeluoikeuteen sovelleta direktiivin 2004/38 säännöksiä. Se tukeutuu tältä osin 23.2.2010 annettuun tuomioon Ibrahim ja Secretary of State for the Home Department (C-310/08, EU:C:2010:80) ja 23.2.2010 annettuun tuomioon Teixeira (C-480/08, EU:C:2010:83), joissa sen mielestä unionin tuomioistuin piti asetuksen N:o 1612/68 12 artiklaan – tämän säännöksen sanamuoto on identtinen asetuksen N:o 492/2011 10 artiklan sanamuodon kanssa – perustunutta oleskeluoikeutta itsenäisenä. Kyseisen tuomioistuimen mukaan unionin lainsäätäjä ei myöskään käyttänyt antaessaan tämän viimeksi mainitun asetuksen, jolla asetus N:o 1612/68 kumottiin ja korvattiin, hyväkseen tilaisuutta rajoittaa asetuksesta N:o 1612/68 ilmenevää yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut.

31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa toiseksi, että kysymys direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdan sovellettavuudesta on esitettävä myös asetuksen N:o 883/2004 4 artiklan kannalta. Sen mielestä tätä asetusta sovelletaan nyt käsiteltävässä asiassa, koska JD kuuluu Saksassa tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitetun perhe-etuusjärjestelmän piiriin ja saman asetuksen 3 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitettuja työttömyysetuuksia koskevan sosiaalivakuutusjärjestelmän piiriin. SGB II:ssa säädetyt toimeentuloetuudet ovat asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 3 kohdassa ja 70 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja erityisiä maksuihin perustumattomia rahaetuuksia, joihin sovelletaan tämän asetuksen 4 artiklassa säädettyä yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

32 Tässä tilanteessa Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen (Nordrhein-Westfalenin osavaltion sosiaaliturva-asioiden ylioikeus, Saksa) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko direktiivin [2004/38] 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen sosiaaliavustusten epääminen unionin kansalaisilta, joiden oleskeluoikeus perustuu asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan, SEUT 18 artiklan mukaisen yhdenvertaisen kohtelun vaatimuksen, luettuna yhdessä asetuksen N:o 492/2011 7 ja 10 artiklan kanssa, mukaista?

a) Onko direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu sosiaaliavustus asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu sosiaalinen etu?

b) Sovelletaanko direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdan rajoitussäännöstä SEUT 18 artiklan mukaiseen yhdenvertaisen kohtelun vaatimukseen, luettuna yhdessä asetuksen N:o 492/2011 7 ja 10 artiklan kanssa?

2) Onko asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 3 kohdassa ja 70 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen erityisten maksuihin perustumattomien rahaetuuksien epääminen unionin kansalaisilta SEUT 18 artiklan mukaisen yhdenvertaisen kohtelun vaatimuksen, luettuna yhdessä asetuksen

N:o 883/2004 4 artiklan kanssa, mukaista, kun näiden henkilöiden oleskeluoikeus perustuu asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan ja he kuuluvat asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturva- tai perhe-etuusjärjestelmiin?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko SEUT 18 artiklan ensimmäistä kohtaa sekä asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohtaa ja 10 artiklaa tulkittava siten, että kun direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohta otetaan huomioon, ne eivät ole esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka nojalla toisen jäsenvaltion kansalaiselta ja hänen alaikäisiltä lapsiltaan, joilla kaikilla on ensin mainitussa jäsenvaltiossa asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus sen perusteella, että kyseiset lapset käyvät tässä samassa valtiossa koulua, evätään kaikissa olosuhteissa ja automaattisesti oikeus etuuksiin, joilla on tarkoitus varmistaa heidän toimeentulonsa.

Asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus

34 On palautettava mieleen, että asetuksen N:o 492/2011 10 artiklan mukaan jäsenvaltion kansalaisen, joka on tai on ollut työssä toisen jäsenvaltion alueella, lapsia kohdellaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa, jos he asuvat siellä, yhdenvertaisesti tämän jäsenvaltion kansalaisten kanssa siltä osin kuin kyse on oikeudesta osallistua koulutukseen. Ennen asetuksen N:o 492/2011 voimaantuloa tästä oikeudesta säädettiin asetuksen N:o 1612/68 12 artiklassa, jolla oli sama sanamuoto kuin asetuksen N:o 492/2011 10 artiklalla; tällä viimeksi mainitulla asetuksella kumottiin ja korvattiin ensin mainittu asetus sen kodifioimiseksi selkeyden ja järkeistämisen takia, kuten asetuksen N:o 492/2011 johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmenee. Niinpä asetuksen N:o 1612/68 12 artiklaa koskeva unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö on merkityksellinen myös tulkittaessa asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaa.

35 Tästä oikeuskäytännöstä ilmenee yhtäältä, että siirtotyöläisen tai entisen siirtotyöläisen lapsella on oma oleskeluoikeus vastaanottavassa jäsenvaltiossa yhdenvertaista kohtelua koulutukseen osallistumisessa koskevan oikeuden perusteella silloin, kun hän haluaa jatkaa peruskoulutusta tässä jäsenvaltiossa. Toisaalta se, että tälle lapselle myönnetään oma oleskeluoikeus, edellyttää sitä, että vanhemmalle, joka on lapsen tosiasiallinen huoltaja, myönnetään vastaava oleskeluoikeus (ks. vastaavasti tuomio 17.9.2002, Baumbast ja R, C-413/99, EU:C:2002:493, 63 ja 75 kohta ja tuomio 23.2.2010, Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83, 36 kohta).

36 Sekä asetuksen N:o 1612/68 että asetuksen N:o 492/2011 tavoite, eli työntekijöiden vapaan liikkuvuuden varmistaminen, nimittäin edellyttää, että työntekijän perheelle taataan parhaat mahdolliset edellytykset kotoutua vastaanottavaan jäsenvaltioon, ja se, että vanhemmilta, jotka ovat lasten huoltajia, evätään mahdollisuus jäädä vastaanottavaan jäsenvaltioon lastensa koulunkäynnin ajaksi, voi olla omiaan viemään näiltä lapsilta unionin lainsäätäjän näille vahvistaman oikeuden (tuomio 23.2.2010, Ibrahim ja Secretary of State for the Home Department, C-310/08, EU:C:2010:80, 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 Niinpä asetuksen N:o 492/2011 10 artiklassa myönnetään lapselle tällä olevan koulutukseen osallistumista koskevan oikeuden yhteydessä itsenäinen oleskeluoikeus, joka ei riipu siitä, säilyttääkö vanhempi tai vanhemmat, jotka ovat lapsen huoltajia, siirtotyöläisen aseman vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Myöskään se, että asianomainen vanhempi menettää tämän aseman, ei vaikuta hänellä asetuksen N:o 492/2011 10 artiklan nojalla olevaan oleskeluoikeuteen, joka vastaa lapsen, jonka

tosiasiallinen huoltaja hän on, oleskeluoikeutta (ks. vastaavasti tuomio 17.9.2002, Baumbast ja R, C-413/99, EU:C:2002:493, 63, 70 ja 75 kohta ja tuomio 23.2.2010, Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83, 37, 46 ja 50 kohta).

38 Tältä osin on lisättävä, että asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaa on sovellettava itsenäisesti suhteessa direktiivin 2004/38 säännösten kaltaisiin unionin oikeuden säännöksiin, joilla säännellään oleskeluoikeuden käyttöä toisessa jäsenvaltiossa koskevia edellytyksiä (ks. vastaavasti tuomio 23.2.2010, Ibrahim ja Secretary of State for the Home Department, C-310/08, EU:C:2010:80, 42 kohta ja tuomio 23.2.2010, Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83, 53 ja 54 kohta).

39 Tästä seuraa, että jäsenvaltion kansalaisen, joka on tai on ollut työssä vastaanottavassa jäsenvaltiossa, lapset samoin kuin vanhempi, joka on näiden tosiasiallinen huoltaja, voivat vedota jälkimmäisessä valtiossa itsenäiseen oleskeluoikeuteen jo pelkästään asetuksen N:o 492/2011 10 artiklan nojalla joutumatta täyttämään direktiivissä 2004/38 määriteltyjä edellytyksiä, joihin kuuluu se, että asianomaisilla on riittävät varat ja kattava sairausvakuutusturva kyseisessä valtiossa (ks. vastaavasti tuomio 23.2.2010, Ibrahim ja Secretary of State for the Home Department, C-310/08, EU:C:2010:80, 59 kohta).

Asetuksen N:o 492/2011 7 artiklaan perustuva oikeus yhdenvertaiseen kohteluun

40 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin näyttää katsovan Euroopan komission tavoin, että henkilöt, joilla on asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus, voivat perustellusti vedota tämän asetuksen 7 artiklassa ja erityisesti sen 2 kohdassa säädettyyn yhdenvertaisen kohtelun periaatteeseen siltä osin kuin kyse on kotimaisilla työntekijöillä olevien sosiaalisten etujen myöntämisestä. Saksan hallitus sitä vastoin on tästä eri mieltä.

41 Ensinnäkin tämän viimeksi mainitun säännöksen aineellisesta soveltamisalasta on todettava, että siinä tarkoitettu käsite ”sosiaalinen etu” kattaa kaikki työsopimukseen liittyvät tai siihen liittymättömät edut, jotka tunnustetaan yleensä kotimaisille työntekijöille pääasiallisesti näiden objektiivisen työntekijäaseman perusteella tai pelkästään sillä perusteella, että näiden vakinainen asuinpaikka on valtion alueella, ja käsitteen laajentamisella niin, että se ulottuu työntekijän asemassa oleviin muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin, voidaan katsoa helpotettavan heidän liikkumistaan unionin alueella ja näin heidän kotoutumistaan vastaanottavaan jäsenvaltioon (tuomio 18.12.2019, Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Bratislava ym., C-447/18, EU:C:2019:1098, 47 kohta).

42 Nyt käsiteltävässä asiassa on katsottava, että koska pääasiassa kyseessä olevilla toimeentuloetuuksilla pyritään – kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut – takaamaan etuudensaajille toimeentulo, ne myötävaikuttavat heidän kotoutumiseensa vastaanottavan jäsenvaltion yhteiskuntaan. Kyseiset etuudet ovat siis asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sosiaalisia etuja (ks. vastaavasti tuomio 27.3.1985, Hoeckx, 249/83, EU:C:1985:139, 22 kohta).

43 Siltä osin kuin on toiseksi kyse asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdan henkilöllisestä soveltamisalasta, yhtäältä tämän säännöksen sanamuodosta ja erityisesti ilmauksen ”Hänen” käytöstä ilmenee, että tämä soveltamisala vastaa kyseisen asetuksen 7 artiklan 1 kohdan soveltamisalaa, joka tämän viimeksi mainitun säännöksen sanamuodon mukaan kattaa työntekijät, jotka JD:n tavoin ovat jääneet työttömiksi vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Näin ollen asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdassa tarjotaan – kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 63 kohdassa todennut – suojaa, joka jatkuu pelkän heidän työskentelykautensa jälkeen.

44 Toisaalta asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohta on erityinen ilmaisu SEUT 45 artiklan 2 kohdassa vahvistetusta yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta sosiaalisten etujen myöntämisen erityisalalla, ja sitä on tulkittava samalla tavalla kuin viimeksi mainittua määräystä (tuomio 18.12.2019, Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Bratislava ym., C-447/18, EU:C:2019:1098, 39 kohta).

45 Näin ollen SEUT 45 artiklassa tarkoitetut työntekijät kuuluvat asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan, ja on niin, että niihin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka liikkuvat työtä hakeakseen, voidaan soveltaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ainoastaan työmarkkinoille pääsyn osalta, kun taas sellaiset jäsenvaltion kansalaiset, jotka ovat jo päässeet työmarkkinoille, voivat mainitun 7 artiklan 2 kohdan perusteella vaatia samoja sosiaalisia ja verotukseen liittyviä etuja kuin kotimaiset työntekijät (ks. vastaavasti tuomio 23.3.2004, Collins, C-138/02, EU:C:2004:172, 31 kohta).

46 Vaikka onkin selvää, että riidanalaisena ajanjaksona JD oli työttömänä Saksassa, on yhtä selvää, että hän oli aikaisemmin tehnyt tässä jäsenvaltiossa palkkatyötä.

47 Niinpä pelkästään se, ettei JD kyseisenä ajanjaksona enää ollut taloudellisesti aktiivinen, ei voi johtaa asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdassa säädetyn yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltamatta jättämiseen.

48 Lisäksi – kuten edellä muun muassa tämän tuomion 37 kohdassa mieleen palautetusta oikeuskäytännöstä ilmenee – oikeudet, jotka unionin työntekijällä ja hänen perheenjäsenillään on asetuksen N:o 492/2011 nojalla, voivat tietyissä tilanteissa pysyä voimassa jopa senkin jälkeen, kun työsuhde on päättynyt (ks. vastaavasti tuomio 17.9.2002, Baumbast ja R, C-413/99, EU:C:2002:493, 70 kohta).

49 Näin ollen – ja kuten julkisasiamieskin on pääasiallisesti todennut ratkaisuehdotuksensa 54 ja 55 kohdassa – tällaisen työntekijän lapsilla asetuksen N:o 492/2011 10 artiklan nojalla oleva oleskeluoikeus ja siis heidän huoltajanaan olevan vanhemman oleskeluoikeus muuttuvat, kun ne on saatu, itsenäisiksi suhteessa alkuperäiseen oleskeluoikeuteen, joka perustui asianomaisen vanhemman työntekijäasemaan, ja ne voivat jatkua tämän aseman menettämisen jälkeenkin, jotta kyseisille lapsille tarjotaan vahvempaa oikeussuojaa, millä vältetään se, että näiden lasten oikeus yhdenvertaiseen kohteluun siltä osin kuin kyse on osallistumisesta koulutukseen menettää tehokkaan vaikutuksensa.

50 Saman on pädettävä tilanteessa, jossa lapsilla ja heidän tosiasiallisena huoltajanaan olevalla vanhemmalla on oleskeluoikeus asetuksen N:o 492/2011 10 artiklan nojalla, kun kyseessä on tämän asetuksen 7 artiklan 2 kohdassa säädetty oikeus yhdenvertaiseen kohteluun sosiaalisten etujen myöntämisessä. Tällaisessa tilanteessa nimittäin tämä viimeksi mainittu oikeus perustuu mainittujen ”johdettujen” oleskeluoikeuksien tavoin alun perin asianomaisen vanhemman työntekijäasemaan, ja sen on säilyttävä tämän aseman menettämisen jälkeen samoista syistä, jotka oikeuttivat kyseisten oleskeluoikeuksien säilymisen.

51 Tällainen asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdan, luettuna yhdessä sen 10 artiklan kanssa, tulkinta myötävaikuttaa tämän asetuksen tavoitteen, joka on edistää työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, toteutumiseen siltä osin kuin sen avulla voidaan luoda optimaalisia olosuhteita tätä vapautta vastaanottavassa jäsenvaltiossa käyttäneiden ja siellä ammattitoimintaa harjoittaneiden unionin kansalaisten perheenjäsenten kotoutumiselle.

52 Kyseisellä tulkinnalla vältetään siten se, että JD:n kaltainen henkilö, joka aikoo lähteä perheensä kanssa kotijäsenvaltiostaan työskentelemään toiseen jäsenvaltioon, jossa hän haluaa lastensa käyvän koulua, altistuisi sille riskille, että mikäli hän menettäisi työntekijäaseman, hän joutuisi keskeyttämään lastensa koulunkäynnin ja palaamaan lähtömaahansa, koska hän ei voisi saada sosiaalietuuksia, jotka vastaanottava jäsenvaltio takaisi omille kansalaisilleen ja jotka mahdollistaisivat sen, että hänen perheellään olisi tässä jäsenvaltiossa käytössään riittävä toimeentulo.

53 Tässä samassa tarkoituksessa yhteisöjen tuomioistuin sitä paitsi katsoi jäsenvaltion työntekijän, joka oli työskennellyt toisessa jäsenvaltiossa ja palannut lähtömaahansa, lapsen tilanteessa, että tämä lapsi, jolla oli oikeus oleskella vastaanottavassa jäsenvaltiossa asetuksen N:o 1612/68 12 artiklan nojalla, säilytti keskiasteen opintojen tai keskiasteen jälkeisten opintojen jatkamiseksi oikeuden toimeentulo- ja

opintotukeen, joka luokiteltiin mainitun asetuksen 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi ”sosiaaliseksi eduksi”, koska muutoin kyseinen 12 artikla olisi menettänyt kaiken vaikutuksensa (ks. vastaavasti tuomio 15.3.1989, Echternach ja Moritz, 389/87 ja 390/87, EU:C:1989:130, 23 ja 34 kohta).

54 Niinpä silloin, kun lapsella on vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskeluoikeus asetuksen N:o 492/2011 10 artiklan nojalla, tällä lapsella on – samalla perusteella kuin hänen tosiasiallisena huoltajanaan olevalla vanhemmalla – kyseisen asetuksen 7 artiklan 2 kohdassa säädetty oikeus yhdenvertaiseen kohteluun silloinkin, kun kyseinen vanhempi on menettänyt työntekijäasemansa.

55 Tästä seuraa, että henkilöillä, joilla on oleskeluoikeus asetuksen N:o 492/2011 10 artiklan nojalla, on myös tämän asetuksen 7 artiklan 2 kohdassa säädetty oikeus yhdenvertaiseen kohteluun sosiaalisten etujen myöntämisessä silloinkin, kun nämä henkilöt eivät enää voi vedota työntekijäasemaan, johon heidän oleskeluoikeutensa alun perin perustui.

Direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdan sovellettavuus unionin kansalaisiin, joilla on asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus

56 Direktiivin 2004/38 24 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kaikkia vastaanottavan jäsenvaltion alueella tämän direktiivin nojalla asuvia unionin kansalaisia on kohdeltava jäsenvaltion kansalaisten kanssa tasavertaisesti perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla. Artiklan 2 kohdassa säädetään, että poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, vastaanottavan jäsenvaltion ei tarvitse myöntää oikeutta sosiaaliavustukseen oleskelun ensimmäisten kolmen kuukauden aikana tai soveltuvassa tapauksessa kyseisen direktiivin 14 artiklan 4 kohdan b alakohdassa säädetyn pidemmän ajanjakson aikana muille kuin työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille taikka henkilöille, joilla säilyy tällainen asema, ja heidän perheensä jäsenille.

57 Tässä yhteydessä on muistutettava, että pääasiassa kyseessä olevien toimeentuloetuuksien kaltaisia etuuksia, jotka on tarkoitettu antamaan niiden saajille ihmisarvoisen elämän mahdollistava vähimmäistoimeentulo, on pidettävä direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuina ”sosiaaliavustuksina” (ks. vastaavasti tuomio 15.9.2015, Alimanovic, C-67/14, EU:C:2015:597, 44–46 kohta ja tuomio 25.2.2016, García-Nieto ym., C-299/14, EU:C:2016:114, 37 kohta).

58 Unionin tuomioistuin on myös katsonut 15.9.2015 antamansa tuomion Alimanovic (C-67/14, EU:C:2015:597) 57 ja 58 kohdassa, että vastaanottava jäsenvaltio voi tukeutua direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdassa säädettyyn poikkeukseen evätäkseen unionin kansalaiselta, jonka oleskeluoikeus perustuu ainoastaan tämän direktiivin 14 artiklan 4 kohdan b alakohtaan, pääasiassa kyseessä olevien toimeentuloetuuksien kaltaiset sosiaaliavustukset.

59 Tässä tuomiossa unionin tuomioistuin kuitenkin nojautui, kuten sen 40 kohdasta ilmenee, kansallisen tuomioistuimen esittämään lähtökohtaan, jonka mukaan asianomaisilla henkilöillä oli ainoastaan oleskeluoikeus työnhakijoina direktiivin 2004/38 viimeksi mainitun säännöksen nojalla. Se ei lausunut tilanteesta, jossa asianomaisilla on, kuten nyt käsiteltävässä asiassa, oleskeluoikeus asetuksen N:o 492/2011 10 artiklan nojalla.

60 Tällaisesta tilanteesta on muistutettava yhtäältä, että unionin tuomioistuin on jo useaan otteeseen todennut, että koska direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohta on poikkeus SEUT 18 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätystä yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta, josta direktiivin 24 artiklan 1 kohta on vain erityinen ilmaus, sitä on tulkittava suppeasti ja perussopimuksen määräysten, joihin kuuluvat unionin kansalaisuutta ja työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevat määräykset, mukaisesti (tuomio 21.2.2013, N., C-46/12, EU:C:2013:97, 33 kohta).

61 Toisaalta unionin oikeuden säännöksen tulkitsemiseksi on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös on (tuomio 18.1.2017, NEW WAVE CZ, C-427/15, EU:C:2017:18, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

62 Ensinnäkin direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdan sanamuodostakin jo ilmenee, että jäsenvaltiot voivat ”poiketen siitä, mitä [kyseisen 24 artiklan] 1 kohdassa säädetään” evätä tietyiltä henkilöryhmiltä tietyin edellytyksin oikeuden sosiaaliavustuksiin. Mainittu säännös on siten nimenomaisesti tarkoitettu poikkeukseksi kyseisen direktiivin 24 artiklan 1 kohdassa säädetystä tasavertaisen kohtelun periaatteesta. Poikkeusta sovelletaan kuitenkin vain henkilöihin, jotka kuuluvat kyseisen 1 kohdan soveltamisalaan, eli unionin kansalaisiin, jotka asuvat vastaanottavan jäsenvaltion alueella ”tämän direktiivin nojalla”.

63 Toiseksi kyseisen säännöksen lainsäädännöllisestä asiayhteydestä ilmenee, että direktiivi 2004/38 annettiin tosin siksi, että voitiin kodifioida ja tarkistaa – kuten unionin lainsäätäjä on todennut direktiivin johdanto-osan kolmannessa ja neljännessä perustelukappaleessa – ”olemassa olevat [unionin oikeuden] säädökset”, jotka koskivat erikseen työntekijöitä, ammattitoimintaa harjoittavia henkilöitä sekä opiskelijoita ja muita työmarkkinoiden ulkopuolella olevia henkilöitä, jotta voitiin yksinkertaistaa ja tehostaa kaikkien unionin kansalaisten oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun ja päästä näin eroon aikaisemmasta alakohtaisesta ja epäyhtenäisestä lähestymistavasta.

64 Tällainen kodifiointi ei kuitenkaan ollut tyhjentävä. Direktiiviä 2004/38 annettaessa nimittäin asetuksen N:o 1612/68 12 artiklaa, jonka sanamuoto toistetaan identtisenä asetuksen N:o 492/2011 10 artiklassa, ei kumottu eikä muutettu. Kyseinen direktiivi laadittiin sitä vastoin siten, että se olisi johdonmukainen asetuksen N:o 1612/68 12 artiklan ja tämän tulkintaa koskeneen oikeuskäytännön kanssa. Kyseinen direktiivi ei siis voi sellaisenaan kyseenalaistaa asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuvien oikeuksien itsenäisyyttä eikä muuttaa niiden ulottuvuutta (ks. vastaavasti tuomio 23.2.2010, Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83, 54 ja 56–58 kohta).

65 Direktiivin 2004/38 24 artiklan asiayhteyden huomioon ottaminen vahvistaa siis tulkinnan, jonka mukaan artiklan 2 kohdassa säädettyä poikkeusta tasavertaisen kohtelun periaatteesta sovelletaan vain sen 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa eli niissä, joissa oleskeluoikeus perustuu kyseiseen direktiiviin, eikä tilanteissa, joissa kyseisen oikeuden itsenäinen perusta on asetuksen N:o 492/2011 10 artiklassa.

66 Lopuksi ja kolmanneksi on todettava, että tällaista tulkintaa ei horjuta direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdan tavoite, joka on jäsenvaltioiden sosiaalihuoltojärjestelmän rahoituksen tasapainon säilyttäminen estämällä se, että oleskeluoikeuttaan käyttävistä henkilöistä aiheutuu kohtuutonta rasitusta vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, kuten kyseisen direktiivin johdanto-osan kymmenennestä perustelukappaleesta ilmenee.

67 Tältä osin nimittäin on huomattava, että JD:n kaltaisen unionin kansalaisen – joka ennen joutumistaan työttömäksi vastaanottavassa jäsenvaltiossa oli työskennellyt siellä ja laittanut siellä lapsensa kouluun ja jolla siis on asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus – tilanne eroaa mainitun tavoitteen kannalta merkittävästi sellaisten unionin kansalaisten tilanteesta, joilta direktiivin 24 artiklan 2 kohdassa evätään nimenomaisesti oikeus sosiaaliavustuksiin, eli yhtäältä niiden tilanteesta, joilla on – kuten 25.2.2016 annettuun tuomioon García-Nieto ym. (C-299/14, EU:C:2016:114) johtaneessa asiassa – kyseisen direktiivin 6 artiklan 1 kohdan nojalla oleskeluoikeus vastaanottavassa jäsenvaltiossa enintään kolmen kuukauden ajan, ja toisaalta niiden tilanteesta, joilla on siellä työnhakuun perustuva oleskeluoikeus pelkästään direktiivin 2004/38 14 artiklan 4 kohdan b alakohdan nojalla.

68 Nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva tilanne eroaa myös tilanteesta, josta oli kyse 11.11.2014 annettuun tuomioon Dano (C-333/13, EU:C:2014:2358) johtaneessa asiassa. Tämä viimeksi mainittu asia nimittäin koski jäsenvaltion kansalaisia, jotka eivät olleet taloudellisesti aktiivisia ja jotka olivat

käyttäneet liikkumisvapauttaan ainoastaan saadakseen sosiaaliapua toiselta jäsenvaltiolta ja joilla ei ollut vastaanottavassa jäsenvaltiossa mitään oleskeluoikeutta direktiivin 2004/38 tai muunkaan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen nojalla. Niinpä unionin tuomioistuin katsoi, että se, että tällaisille henkilöille annettaisiin oikeus sosiaalietuuksiin samoilla edellytyksillä, joita sovelletaan vastaanottavan jäsenvaltion omiin kansalaisiin, olisi tämän tuomion 66 kohdassa mieleen palautetun tavoitteen vastaista.

69 Lisäksi on huomattava, että vaikka JD:n ja hänen tyttäriensä kaltaiset henkilöt tosiaan kuuluvat myös direktiivin 2004/38 24 artiklan, mukaan lukien sen 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen, soveltamisalaan sillä perusteella, että heillä on tämän direktiivin 14 artiklan 4 kohdan b alakohtaan perustuva oleskeluoikeus, on silti niin, että koska he voivat vedota myös asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuvaan itsenäiseen oleskeluoikeuteen, kyseistä poikkeusta ei voida soveltaa heihin.

70 Yhtäältä nimittäin unionin tuomioistuin on jo katsonut työnhakijoiden osalta, että direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan ainoastaan niihin unionin kansalaisiin, joiden oleskeluoikeus perustuu pelkästään kyseisen direktiivin 14 artiklan 4 kohdan b alakohtaan (ks. vastaavasti tuomio 15.9.2015, Alimanovic, C-67/14, EU:C:2015:597, 58 kohta). Toisaalta se, että työnhakijoilla on mainitun direktiivin nojalla erityisiä oikeuksia, ei voi – kun tällä direktiivillä ja asetuksella N:o 492/2011 käyttöön otettujen järjestelmien itsenäisyys otetaan huomioon – johtaa niiden oikeuksien vähenemiseen, joita tällaisilla henkilöillä voi olla mainitun asetuksen nojalla.

71 Kuten komissio on perustellusti todennut, olisi sitä paitsi paradoksaalista tulkita direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohtaa siten, että sosiaaliavustukset olisi jätettävä myöntämättä henkilöille, jotka voivat vedota paitsi oleskeluoikeuteen vanhempana asetuksen N:o 492/2001 nojalla myös oleskeluoikeuteen työnhakijana direktiivin 2004/38 nojalla. Tällaisesta tulkinnasta nimittäin seuraisi, ettei tasavertaista kohtelua vastaanottavan jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa sosiaaliavustusten alalla sovellettaisi vanhempaan ja hänen lapsiinsa, joilla on oleskeluoikeus asetuksen N:o 492/2001 10 artiklan nojalla, silloin, kun tämä vanhempi päättää hakea työtä vastaanottavan jäsenvaltion alueelta.

Se, onko kyseessä erilainen kohtelu asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdan kannalta

72 Asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdassa, johon henkilöt, joilla on tämän asetuksen 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus, voivat vedota, kuten tämän tuomion 55 kohdassa korostettiin, säädetään pääasiallisesti, että työntekijä, joka on jäsenvaltion kansalainen, saa vastaanottavassa jäsenvaltiossa – myös siellä työttömäksi jouduttuaan – samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaiset työntekijät.

73 Se, että SGB II:n 7 §:n 1 momentin toisen virkkeen 2 kohdan c alakohdan kaltaisen kansallisen säännöksen nojalla henkilöiltä, jotka JD:n ja hänen tyttäriensä tavoin ovat toisen jäsenvaltion kansalaisia ja joiden oleskeluoikeus perustuu asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan, evätään kokonaan oikeus toimeentuloetuuksiin, merkitsee, että heitä kohdellaan sosiaalisten etujen alalla eri tavalla kuin vastaanottavan jäsenvaltion omia kansalaisia.

74 Tältä osin tämän tuomion 44 kohdassa muistutettiin, että asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohta on erityinen ilmaisu sosiaalisten etujen myöntämisen erityisalalla yhdenvertaisen kohtelun ja kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon periaatteesta.

75 Lisäksi on todettava ensinnäkin, että se, että koulua käyville lapsille ja heidän tosiasiallisena huoltajanaan olevalle vanhemmalle myönnetään vastaanottavan jäsenvaltion alueella asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva itsenäinen oleskeluoikeus, edellyttää, että kyseinen vanhempi on päässyt tämän jäsenvaltion työmarkkinoille, kuten tämän tuomion 37 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee. Niinpä ja kuten tämän tuomion 67 kohdassa korostettiin, tällaisen

oleskeluoikeuden mahdollisten saajien piiri ei vastaa sellaisten muiden jäsenvaltioiden kansalaisten piiriä, jotka ovat tulleet vastaanottavan jäsenvaltion alueelle hakeakseen sieltä ensimmäistä työpaikkaa. Tämä oikeus on lisäksi rajallinen, koska se päättyy viimeistään silloin, kun lapsi päättää opintonsa (ks. vastaavasti tuomio 8.5.2013, Alarape ja Tijani, C-529/11, EU:C:2013:290, 24 kohta).

76 Toiseksi sellaisen toisen jäsenvaltion kansalaisen, joka jo on päässyt vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoille ja jolla on myös asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus, tilanne on erotettava tilanteesta, jossa olisi viitteitä siitä, että asianomainen entinen työntekijä on syyllistynyt sellaiseen oikeuden väärinkäyttöön, jota unionin oikeuden säännöt eivät kata, siltä osin kuin hän on toteuttanut keinotekoisesti edellytykset kyseessä olevien sosiaalisten etujen saamiseksi asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdan nojalla (ks. analogisesti tuomio 17.7.2014, Torresi, C-58/13 ja C-59/13, EU:C:2014:2088, 42 ja 46 kohta). Kuten komissio on myös todennut, unionin tuomioistuimen käytettävissä olevaan asiakirja-aineistoon ei sisälly mitään seikkaa, jonka perusteella voitaisiin päätellä, että nyt käsiteltävässä asiassa olisi kyse tällaisesta oikeuden väärinkäytöstä tai jonkinlaisesta petoksesta.

77 Niinpä se, että sellaisilta muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta, jotka eivät ole taloudellisesti aktiivisia ja joilla on asetuksen N:o 492/2011 10 artiklan nojalla itsenäinen oleskeluoikeus, evätään kokonaan oikeus pääasiassa kyseessä oleviin toimeentuloetuuksiin, on vastoin asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä sen 10 artiklan kanssa.

78 Siltä osin kuin on lopuksi kyse SEUT 18 artiklan ensimmäisestä kohdasta, vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tätä määräystä voidaan soveltaa itsenäisesti ainoastaan sellaisiin unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluviin tilanteisiin, joita varten EUT-sopimuksessa ei ole syrjinnän kieltäviä erityissääntöjä (tuomio 11.6.2020, TÜV Rheinland LGA Products ja Allianz IARD, C-581/18, EU:C:2020:453, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Työntekijöiden vapaan liikkuvuuden alalla syrjinnän kiellon periaate on kuitenkin pantu täytäntöön SEUT 45 artiklalla (tuomio 10.10.2019, Krah, C-703/17, EU:C:2019:850, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), ja asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohta on kyseisen periaatteen erityinen ilmaisu sosiaalisten etujen myöntämisen erityisalalla, kuten tämän tuomion 44 kohdassa muistutettiin. Näin ollen SEUT 18 artiklaa ei ole tarpeen tulkita.

79 Ensimmäiseen kysymykseen on vastattava kaiken edellä esitetyn perusteella, että asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohtaa ja 10 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka nojalla toisen jäsenvaltion kansalaiselta ja hänen alaikäisiltä lapsiltaan, joilla kaikilla on ensin mainitussa jäsenvaltiossa kyseisen asetuksen 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus sen perusteella, että kyseiset lapset käyvät tässä samassa valtiossa koulua, evätään kaikissa olosuhteissa ja automaattisesti oikeus etuuksiin, joilla on tarkoitus varmistaa heidän toimeentulonsa. Direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohta ei kyseenalaista tätä tulkintaa.

Toinen kysymys

80 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 883/2004 4 artiklaa, luettuna yhdessä tämän asetuksen 3 artiklan 3 kohdan ja 70 artiklan 2 kohdan kanssa, tulkittava siten, että kun direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohta otetaan huomioon, se ei ole esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka nojalla toisen jäsenvaltion kansalaiselta ja hänen alaikäisiltä lapsiltaan, joilla kaikilla on ensin mainitussa jäsenvaltiossa asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus sen perusteella, että kyseiset lapset käyvät tässä samassa valtiossa koulua, ja jotka kuuluvat siellä asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, evätään kaikissa olosuhteissa ja automaattisesti oikeus saada erityisiä maksuihin perustumattomia rahaetuuksia.

81 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että JD:n ja hänen tyttäriensä on katsottava kuuluneen riidanalaisena ajanjaksona asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdan h ja j alakohdassa tarkoitetun sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, koska he saivat Saksassa oleskelunsa aikana työttömyysetuuksia ja perhe-etuuksia. Näin ollen he kuuluvat tämän asetuksen 2 artiklan 1 kohdan nojalla asetuksen henkilölliseen soveltamisalaan.

82 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on lisäksi todennut, pääasiassa kyseessä olevat toimeentuloetuudet, jotka ovat niiden saajien toimeentulon takaamiseen tarkoitettuja etuuksia, ovat asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 3 kohdassa ja 70 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja erityisiä maksuihin perustumattomia rahaetuuksia, jotka mainitaan kyseisen asetuksen liitteessä X (ks. vastaavasti tuomio 15.9.2015, Alimanovic, C-67/14, EU:C:2015:597, 43 kohta).

83 Unionin tuomioistuin on jo katsonut, että asetuksen N:o 883/2004 4 artiklaa sovelletaan myös tällaisiin erityisiin, maksuihin perustumattomiin rahaetuuksiin (ks. vastaavasti tuomio 11.11.2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358, 55 kohta).

84 On totta, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asetuksen N:o 883/2004 70 artiklalla ei pyritä määrittämään kyseisiä etuuksia koskevan oikeuden olemassaolon aineellisia edellytyksiä ja että mikään ei ole esteenä sille, että tällaisten etuuksien myöntämiseksi unionin kansalaisille, jotka eivät ole taloudellisesti aktiivisia, asetetaan edellytykseksi se, että nämä täyttävät laillista oleskelua vastaanottavassa jäsenvaltiossa koskevan oikeuden saamisedellytykset (ks. vastaavasti tuomio 14.6.2016, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, C-308/14, EU:C:2016:436, 65 ja 68 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), mutta on todettava, että JD:llä ja hänen tyttärillään oli riidanalaisena ajanjaksona asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva laillista oleskelua koskeva oikeus.

85 Tästä seuraa, että JD:llä ja hänen tyttärillään on asetuksen N:o 883/2004 4 artiklan nojalla oikeus yhdenvertaiseen kohteluun pääasiassa kyseessä olevien toimeentuloetuuksien osalta.

86 Se, että SGB II:n 7 §:n 1 momentin toisen virkkeen 2 kohdan c alakohdan kaltaisen kansallisen säännöksen nojalla henkilöiltä, jotka JD:n ja hänen tyttäriensä tavoin ovat toisen jäsenvaltion kansalaisia ja joiden oleskeluoikeus perustuu asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan, evätään kokonaan oikeus toimeentuloetuuksiin, merkitsee, että heitä kohdellaan sosiaaliturvaetuuksien alalla eri tavalla kuin vastaanottavan jäsenvaltion omia kansalaisia.

87 Lisäksi on niin, että – kuten ensimmäiseen kysymykseen annettavan vastauksen yhteydessä jo todettiin – direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdassa säädettyä poikkeusta tasavertaisen kohtelun periaatteesta sosiaaliavustusten alalla ei sovelleta pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen, jossa muiden jäsenvaltioiden kansalaisilla on asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus. Tältä osin nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva tilanne eroaa tilanteista, joista oli kyse 15.9.2015 annettuun tuomioon Alimanovic (C-67/14, EU:C:2015:597) ja 25.2.2016 annettuun tuomioon García-Nieto ym. (C-299/14, EU:C:2016:114) johtaneissa asioissa, joissa kyseisen poikkeuksen sovellettavuus sai unionin tuomioistuimen hyväksymään vastaavan poikkeuksen asetuksen N:o 883/2004 4 artiklassa säädetystä yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta.

88 Tässä asiayhteydessä ja samoista syistä, jotka esitettiin vastattaessa ensimmäiseen kysymykseen, SGB II:n 7 §:n 1 momentin toisen virkkeen 2 kohdan c alakohdassa säädetty poissulkeminen on asetuksen N:o 883/2004 4 artiklan vastainen siltä osin kuin sen seurauksena muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta, joilla on asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus, evätään kategorisesti ja automaattisesti kokonaan oikeus pääasiassa kyseessä oleviin toimeentuloetuuksiin.

89 Toiseen kysymykseen on vastattava edellä esitetyn perusteella, että asetuksen N:o 883/2004 4 artiklaa, luettuna yhdessä tämän asetuksen 3 artiklan 3 kohdan ja 70 artiklan 2 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka nojalla toisen jäsenvaltion kansalaiselta ja hänen alaikäisiltä lapsiltaan, joilla kaikilla on ensin mainitussa jäsenvaltiossa asetuksen

N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus sen perusteella, että kyseiset lapset käyvät tässä samassa valtiossa koulua, ja jotka kuuluvat siellä asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, evätään kaikissa olosuhteissa ja automaattisesti oikeus saada erityisiä maksuihin perustumattomia rahaetuuksia.

Oikeudenkäyntikulut

90 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta unionin alueella 5.4.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohtaa ja 10 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka nojalla toisen jäsenvaltion kansalaiselta ja hänen alaikäisiltä lapsiltaan, joilla kaikilla on ensin mainitussa jäsenvaltiossa kyseisen asetuksen 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus sen perusteella, että kyseiset lapset käyvät tässä samassa valtiossa koulua, evätään kaikissa olosuhteissa ja automaattisesti oikeus etuuksiin, joilla on tarkoitus varmistaa heidän toimeentulonsa. Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 24 artiklan 2 kohta ei kyseenalaista tätä tulkintaa.**

2) **Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 4 artiklaa, luettuna yhdessä tämän asetuksen 3 artiklan 3 kohdan ja 70 artiklan 2 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka nojalla toisen jäsenvaltion kansalaiselta ja hänen alaikäisiltä lapsiltaan, joilla kaikilla on ensin mainitussa jäsenvaltiossa asetuksen N:o 492/2011 10 artiklaan perustuva oleskeluoikeus sen perusteella, että kyseiset lapset käyvät tässä samassa valtiossa koulua, ja jotka kuuluvat siellä asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, evätään kaikissa olosuhteissa ja automaattisesti oikeus saada erityisiä maksuihin perustumattomia rahaetuuksia.**

Allekirjoitukset